XXIII. évfolyam. Veszprém, 1915. junius 27. 26. szám.

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanitóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Aratunk.

(—a.) Az idő telik, a nap egyre érlel, még egy biztató mosolygás a harmatos hajnal biborszáján: s kész az aratásunk.

Aranyszinben tündöklő remény csak egy van: a föld áldása. Amiből a Teremtő keze által az emberi élet sarjadt, ugyanaz a föld az élet hordozója, az élet fenntartója mindörökké. Mert a kenyér az élet. Földi élet s nekünk katholikusoknak, a krisztusi hitben, áldott gabona, mennyei eledel is az örök életre.

Ha sohasem, most megértem, a föld terméseért könyörgő s aggódó napokban — amikor az acélos karon kivül az acélos buza is munkás tényezője nagy harcunk sikerének —, hogy miért nőtt csodaszerüvé, isteni tisztelet tárgyává ősi népeknél a föld ereje. Megértem a varázsát, mely még „a mennyei birodalom" hatalmas urát is arra hajlitotta, hogy tavaszonkint aranyekével néhány barázdát hasitson benne s hogy alázatos hódolattal megcsókolja.

Mert az aratás nem munka, nem testi fáradság, nem teher. A munkának koszorus ünnepe ez s a reménynek, a tervezgetésnek, elrendezett édes örömöknek várva-várt igérete. S ha mindezt nem is mindig, nem is egész teljében váltja valóra, elmultával uj időszakát nyitja ujabb munkának, ujabb reménynek, ujabb tervezgetésnek.

Az idei aratás pedig ennél is több, mert kapcsolatos, benső, szinte lelki egységgel összefüggő a *másik* aratással. A nagy aratással, melynek földjén gabonatenger gyanánt ellenségek milliói hajladoznak felénk. A kapzsiság, az irigység, a hitszegés gabonája ezek. Kalászfejüket vak elfogultság s gőgös elbizakodás teliti. Közöttük nem a buzavirág Mária-koszoruba illő szelid kékje virul, hanem a rágalmak konkolya szaporodik s a gyülölet piros pipacsvirága lángol.

S ezzel a vetéssel áll szemben a mi drága, virtusos, türelmes és csüggedetlen kaszástáborunk. Kaszájuk, derekuk egyenes, mint Kapisztrán hőseié. Szivük erős, bátor és áldozatokra hajló, mint Kemény Simoné. Lelkük vidám, bizodalmas, szinte jövőbe látó, mert vallásos és honszerelemben lángoló, mint a hős „fejedelemé".

Az aratás folyik, az ellenség rendre dől s a győzelem szépséges tündérei már fonják a buzakoszorut a dicsőséges munka diadalnapjára, az aratóünnepre. Egyik bokor aratónk már takaritja termésünket a *lembergi* csürbe.

A szivünk csordultig van örömmel és büszkeséggel hőseink miatt, a lelkünk pedig tetézetten tele hálával és szeretettel a Gondviselés iránt. Nem a napkeletet: a hideg északot szemléljük, mert megfordult a világ rendje s onnan kel föl a mi napunk. Ragyogóan, éltető meleggel, dicsőséges uj korszak hajnalának biborágyából.

Oh te jó Isten! A hét vezérnek is itt, északon jelöltél utat a Kárpátok rengetegében. A bizonytalan vándorlás lélekfogó szorongása után itt vezetted be őket a négy folyótól szegett gyönyörü hazába s az elibük tárt délibábos sikság korláttalanságával példáztad előttük a saslelkü népek szabadságát. Később itt nyitottál utat támadó tatárnak. Ekkor megostoroztattunk, hogy alázatosabb szivvel járjunk igaz ösvényeiden. Még jóval utóbb — nem is nagyon régen — ezen a hegykoszorun engedtél utat a fehér cár zsoldosainak, hogy honvédségünk zászlójáról letépjék a győzelmi koszorukat és szabadságvédő harcunkat vérbe fojtsák . . .

Oh te jó Isten! Itt, ezen a tájon nyiss utat most küzdő seregeinknek is a végső, a dicsőséges nagy diadal felé. Itt, ezen a tájon erősitsd a szövetségesen küzdőket a győzelmes békéig, országunk, népünk életének biztositásáig. Addig ragyogtasd e tájon a győzelem napját, mig vérvetésünk egészen megérik, a háboru dús aratását befejezzük s termését csürbe takaritjuk.

Segits bennünket erre a nagy aratásra.

Emberevő szikla.

— H. Delavelle. —

I.

Sötét éjjel történt, rémületes ciklonban. A hajó kormánytörötten táncolt a hullámhegyeken. Majd alásiklott a viztölcsér örvénylő mélységébe... A mélység megnyilt s hatalmas szirttömeg emelkedett ki. Egy hirtelen roham után a hajó függélyesre fordult s magával vitte a zugó örvénybe, a négyes társaságot: a kapitányt, Woodot — a kormányost, — a tengerészt s engem.

A hajó nekivágódott a sziklának s megsemmisült. Mi is ezt az irányt vettük, halálos aggodalommal várva a kétséges menekülést. A szikla hengeralaku volt, meredek fallal. A hullámok az oldalát összehasogatták. Egyik felén, kissé a viz felett, szük párkány nyult ki. Ide törekedtünk, de a kapitány mind a hármunkat megelőzte. Mozdulatlanul feküdt ott. Valószinü, hogy egy kegyes hullám emelte őt oda. Ott hagytuk, mi meg felvonszoltuk egymást a szikla tetejére. A hullám nem ért fel idáig. Annál inkább csapkodott a bőséges zápor.

— Pokoli eső!... Vajjon mikor szünik meg? Kiálték félig megvakultan, mert a viz szüntelenül végig csorgott arcomon.

— Azt óhajtsuk, hogy sohse álljon meg, szólt tengerész szomszédom. Ah! csak egy hordónk volna. Kalapjaink már tele vannak. Egy csepp sem folyik ki belőlük. De mi lesz holnap, ha majd a nap is követeli a maga részét. Töltsünk meg amit csak lehet. Még a pénztárcát is. S igyunk . . . igyunk, mig csak esik az eső — édes vizet.

Fájdalom, semmim se volt, amibe vizet gyüjthettem volna. Megértettem, hogy a tapasztalt tengerész figyelmeztetése igazi életmentés. A sziklatetőn, fedél nélkül, a tropikus nap agyon gyötört rabszolgái leszünk.

A nap sugarasan kelt. A tenger szinén még háborogva emelkedett utolsó hullámcsapása a borzalmas ciklonnak. A hatalmas viztömeg hullámkévére osztódott s csipkeruhás karcsu derekuk suttogó simulással tapadt a szakadékos sziklához.

Hajnal hasadtakor alánéztünk a párkányra. A kapitány még ott feküdt. Most is mozdulatlanul. Átázva, szederjes, halálra vált arccal. Nem látszott sebesültnek, mert vérnek nyoma se volt rajta.

Hagytuk őt s hallgattuk a kormányost.

— Gondoskodjunk a vizadagokról — mondá.

S ezzel vizzel telt kalapját egy magasabb hasadékba rejté. A tengerész is igy tett. Lapos sipkájának széle egészen megkeményedett a viztől, mely szinültig tölté. A sziklatető egyenetlen volt. Napsütés, esőmosás felszaggatták. Érdes felülete metsző vágással sanyarta testünket. Egyik repedésben viz volt. Wood észre vette s megizlelte.

— Édes viz!.. kiáltott s védően fölibe hajolt.

Ki vett zsebőből egy ázott kendőt s ráteritette a hasadékra. Azután levetette könnyü zubbonyát s ezzel meg a két viztartályul szolgáló sapkát takarta le.

— Igy!.. szólt elégedetten. Ha a nap kiszáritja a zubbonyt, belemártjuk a tengerbe. S mig a tengerviz elpárolog, a mienk megmarad.

— Most pedig meritsük el a kapitányt, — szólt folytatólag.

Mielőtt leszálltunk volna a párkányra, alánéztünk. A viz zajtalan, csendes volt.

A kapitány eltünt.

II.

— Mi ez? kérdezte Wood.

A mi bámuló arcunk is ezt kérdezte. Hiszen egész éjjel ott volt, kitéve a fölcsapó hullámok elsőprő erejének. Két lába — bizonyára készakarva — sziklarepedésbe volt erősitve a lesodrás ellen.

— Hajnalban is itt volt, ugy-e? Kérdém, pedig magam is jól láttam.

— Egész bizonyosan itt volt, erősitik a többiek.

— Talán csak káprázat volt . . . Ott láttuk, mert óhajtottuk látni.

— Mind a hárman csalódnánk? . .

— Bizonyosan. Ez rendkivüli dolog. Oda van szegény. Mit csináljunk?

— Istenemre! . . azt amit az angol király tenne, ha itt volna. Várna egy hajóra, vagy — a halálra . . .

— Feljebb menjünk, biztattam őket, onnan messzebbre látunk.

Den Dyas, a tengerész legkarcsubb volt. Könnyen mászott az orom felé. Már majdnem a tetőig ért, amikor megcsuszott. A sziklára hajolva tartotta magát, a vizadagok közelében.

— Baj érte? Kérdeztem tőle.

— Nem, semmi, szólt zavarodottan, s feljebb huzódott.

A kormányos utána mászott. Alig ért a repedéshez, irtózatos düh fogta el.

— Te nyomorult! Kiáltott a tengerész felé, mit csináltál? Kidöntötted a vizet, amit még a naptól is megoltalmaztam!

Den Dyas mentséget mormogott.

— Nem készakarva történt. A sziklába kapaszkodva, kissé megrántottam a zubbonyt s a sapkák oldalra dültek.

Mert ez az aratás adja meg a mi hófehér kenyerünket: a békét s a békében a munka idejét, áldását és boldogságát. Mert ez az aratás lesz csak a nemzetvédő munkának koszorus ünnepe: a reménynek, tervezésnek, édes örömöknek igérete. Erről az aratásról álmodozott a költő, amikor megjósolta: „Lessz még egyszer ünnep a világon!..."

Hisszük és bizunk, hogy lesz!

HIVATALOS RÉSZ.

Halálozás. *Köller* Imre, dióskáli lelkész életének 67-ik, áldozárságának 44-ik évében f. évi junius hó 24-én elhunyt.

Zsinati vizsgálat. *Légár* Hugó ciszterci r. áldozár, nagyteveli lelkész, a plébánia vezetésére képesitő zsinati vizsgálatot f. é. junius hó 15-én sikerrel kiállotta.

Felmentés. *Hajnal* Ferenc ugodi tanitó a népfölkelői szolgálat alól bizonytalan időre felmentetett.

Szózat.

Irta: **Rákosi Jenő.**

Az Európát duló világháboru borzalmasan gazdag képsorozatai felett egy asszonyi alak lebeg, mintha e háboru tüzein keresztülmenve emelkednék tőlünk egy jobb világba.

De bánatos szeme itt csügg az elhagyott földön a maga szegény árváin, akiknek anyja és százezer más árván, akiknek patronája volt életében.

Hohenberg Zsófia hercegasszony volt a Zsófia Gyermekszanatórium védőasszonya és most árván maradt tőle a szantórium maga is.

Mert hiszen azért, amiért e rettentő háboruban a magyar vitézek halálmegvetéssel küzdenek: az ő vére hullott el elsőnek azért a nagy és szent célért.

Azt hittük, hogy a béke munkáiban várja őt egy nagy történai küldetés nemzetek boldogitása körül, mert lám, aki a szerelem csodás és titogzatos lobogója alatt formálta a maga és fenséges férje életét, rakta meg családi fészkét és készült a feladatra, hogy egy koronás főnek legyen gondenyhitő menedéke és biztató angyala: azt váratlanul egy durvább kéz kegyetlenebb történeti küldetésbe taszitotta át könyörtelenül. Ő volt a gondviseléstől kiszemelve arra, hogy holttestén át lépjen közibénk a háboru réme, amelynek véres feladata, hogy igazságot tegyen népek, nemzetek országok és fejedelmek között.

És most, mikor hadaink páratlan kitartása és vitézsége folytán ennek az igazságnak közeledő lépteit mintha már hallanók: gondolatunk odaszáll a fejedelmi asszonyhoz, árvák anyjához árvák patronájához, és idézzük elszállt alakját, hogy felmutassuk fogékony szivek előtt.

Mert emléket szántunk neki, hozzá méltó emléket, nem kőbe, hanem szivekbe, hálás gyermekszivekbe vésvé.

Testi élete meghalt egy világkatasztrófa zord előjátékában: lelke éljen elmulhatatlanul a jótékonyságban, a segitségben, a szeretetben, a halálban.

Hohenberg Zsófia nevére *gyermekvédelmi alapot* kivánunk létesiteni s ebben fordulunk a magyar nemzet gyermekeihez, hogy segitsenek meg bennünket. Aki valaha boldog volt anyaságától, aki mint gyermek volt boldog édesanyja mellett: aki mint árva valaha könnyet ejtett és érezte felebarátja simogató kezét, avagy aki meglátta vigasztalás nélkül az árvaság keserves ábrázatát: a boldog boldogságának okáért: aki boldogtalan, az azért, mert tudja mit jelent árvának, betegnek, szegénynek, boldogtalannak lenni: mindenki a saját jó szivéért és Hohenberg Zsófiának boldogsága teljében átlőtt anyai szivéért jöjjön és segitsen adományával nemes és szent célunkban.

A háboruban elfolyt vér, a békében folyandó könyözön keserveit akarjuk enyhiteni és egy mártirasszony tragikus halálának emlékébe kapcsoljuk a jó cselekedetet, melyre társul kérjük a magyar társadalom szivét-lelkét, eszét és becsületes két kezét, Isten és az árvák nevében.

Szent Péter és Pál napja.

Jelentőségteljes ünnepet ülünk szt. Péter és Pál napján. A két apostolfejedelem ünnepe felujitja elménkben mindama mozzanatokat, amelyek a napnál is fényesebben igazolják, hogy a kath. egyház alapitása, elterjedése, fennmaradása valóban isteni mű.

Az „Apostolok Cselekedetei", az egyháztörténelem, a különféle népek és nemzetek története mind hangosan kiáltó bizonyitékai e megdönthetetlen igazságnak.

Az apostolfejedelmek eme magasztos ünnepén a maguk teljes valóságában megtestesitve látjuk és csodáljuk ama megszámlálhatatlan áldásokat, amelyekben az egész emberiség, népek és nemzetek nagy összesége a kath. egyház által részesült.

S e tekintetben ne hozzunk fel most sok példát, hanem csak hivatkozzunk édes hazánkra! A kath. egyház volt az, amely nemzetünk bölcsőjénél állott. Ez nevelte, ez erősitette, fejlesztette s tette oly naggyá, hogy a nagy nemzetek sorában is méltóan megállta mindig a helyét s meg is állja mindaddig, mig nevelődajkájának utbaigazitásait követi, s az ezáltal létesitett megalapozó alapelvektől el nem tér, azokat minden körülmények között tiszteletben tartja. De ugyancsak elénkbe tárulnak ezen az ünnepen azok az üldöztetések is, amelyeknek a kath. egyház kezdettől fogva napjainkig ki volt téve. Megszámlálhatatlan ellenséggel kellett megküzdenie s kell ma is.

De amint teljesedésbe ment, hogy: „ha engemet üldöznek, titeket is üldöznek", viszont az is, hogy „et portae inferi non praevalebunt adversus eam". Ezt ismét a minden idők történelme bizonyitja megcáfolhatatlanul.

Midőn a kath. egyházról beszélünk, annak történetét vizsgáljuk: elsősorban tekintetünk az egyház fejére, a pápára irányul. Hisz ez nagyon természetes, mert „ubi Petrus, ibi Ecclesia". Szent Péter sziklája szt. Pétertől kezdve a jelen időkig sokszor volt kitéve nagy támadásoknak. Péter hajója hatalmas hullámokkal küzdött és küzd most is. De a szikla szilárd, a hullámokkal küzdő hajót biztos kéz vezeti Krisztus földi Helytartójának személyében.

Ebben a mai felfordult világban is szilárd szt. Péter sziklája, dacára az azt ért különféle támadásoknak, jogtalan és igazságtalan bánásmódoknak.

Szt. Péter és Pál magasztos ünnepén — mely egyuttal a pápaság ünnepe is — a kath. hivők millióinak imája száll az égbe, hogy védje, oltalmazza az egyház fejét s ha valamikor, ugy ebben a jelenlegi válságos időben hangzik fel bensőségesebben ez ének: *„Tartsd meg Isten Szentatyánkat, Krisztusnak Helytartóját!"*

•

De nálunk, a mi éghajlati viszonyaink mellett más tekintetben is nevezetes dátum szt. Péter és Pál ünnepe. Ugyanis a rendes körülmények között általánosan ekkor kezdődik a magyar gazda legszebb, legfontosabb, de egyuttal legnehezebb munkája: *az aratás.*

Ha egyáltalában mindig fontos dolog nálunk az aratás, leghatványozottabb mértékben az jelenleg. A körülöttünk duló háboru ugyan sok munkáskezet elvont, de azért nem kell féltenünk a föld szorgalmas népét. Az aratás nehéz munkáját most is elvégzik, ha annak külsőleg más képe is lesz, mint a rendes körülmények között.

Meglett öreg embereket és még az ily dologhoz nem igen szokott fiatalokat is látunk az idén a mezőkön kaszával kezükben, de azért nem keseregnek, nem panaszkodnak, hanem a legnagyobb szorgalommal dolgoznak, tudván azt, hogy az ő munkájuk sikeres elvégzése egyik fontos tényezője jövendő győzelmünknek.

— Ezer mennykő!.. orditott a kormányos... hiszen semmi se maradt.

Hangja rémületes, fenyegető volt. A zubonyt felemelta. A tengerész sapkája majdnem üres volt. A kormányosból is hiányzott a harmadrész. Majd amazt dühtől remegő kezébe fogta, viztartalmát egy cseppig a saját kalapjába facsarta s a viztelen sapkát Den Dyas arcába vágta.

— Nesze! Ez a te részed. Megittad a járandóságodat. Sőt többet is, mint amennyi járt. A te bajod, hogy hozzányultál.

Azután ráhajolt vizrészére s a zsebkendővel letakart viztócsára mutatva szólt hozzám:

— Ez az ön része. Feküdjék rá, mert ezt is megissza.

S összeszoritott öklöllel lépett a tengerész felé.

— Megálljon! — szóltam elibe lépve. Miért közködik? Nincsen elég bajunk? Hiszen csak hárman vagyunk.

— Ez is sok egy pohár vizre! s durva, haragos szitkozódásba tört ki.

Borzongva hallgattam s remegő ajkam ő érte is könyörgött szabadulásért.

A tengerész átvette lapos sapkáját. Arcán a megtorlás sóvár vágya sáppadozott. Wood azonban hatalmas erejű ember volt. Erejét a düh csak nagyobbitotta. Nem merte szemközt támadni. Megfosztva minden italtól, bosszuálló szándékkal ült le a sziklaszélre.

A nap fényözönbe boritotta a sziklát. A meleg izzadtságot sajtoit. A szomjuság halálosan gyötört. Nyelvemet a repedés szélén hüsitettem, amelyben talán egy pohárra való italt őriztem. Wood is ivott, azután a matrózra nézett. Az meg ő reá, fél válláról, gyülöletesen. Tekintetük kereszteződtek, de egyikéből sem sugárzott megbocsátás.

III.

Ez a nap is eltelt. Nagy megkönnyebbülés volt, hogy hüvös éjszaka lesz csillagos takarónk. De aludni nem tudtunk. A szikla felborzolt felületén nem sokáig maradhattunk ugyanabban a helyzetben. Wood a vizére hajolva leselkedett. Nagyon szenvedett, mert óriási termetében s lobbot vető, szenvedélyes véralkotásában legtöbb szomjuságot érzett. Fejét előre nyujtotta a párkány fölé s fekvő helyzetből szemlélte a locsogva mozduló viztömeget. Majd halkan beszélni kezdett:

— Valaki van odalenn. Engem néz.

Később mosolyogva folytatta:

— Az ördögbe is! Ez a kapitány szeme! Nos, mi ez? Hiszen itt vagyok az őrhelyen. Parancsait várom, kapitány ur... ha... ha... ha...

Megdöbbentem. Azt gondoltam, hogy álmodik. Vagy talán a lázálom viziói gyötrik már? Kezeit szeméhez emelte, mint az ébredező s megdörzsölte. Azután ivott egy-egy kortyot. Reggelre csak egy utolsó kortyra való maradt.

Uj nap kezdődött. A tenger nyugodt volt s visszaragyogta a rózsafényes horizontot. Wood délfelé fölkelt. Gyötrötten, ingadozva.

— Mielőtt elfogyasztanám az utolsó italt, jó lesz előtte falatozni. Tengeri kagylóból. Bizonyosan hagyott az apály néhányat a sziklapárkányon. Megyek, megnézem.

S még se mozdult. Féltőn nézegette a zubony takarta drága tartalékot, meg a tengerészt. Az utóbbit megszólitotta, barátságosan:

— Kölcsönözd késedet, hogy a kagylót felnyithassam.

Den Dyas hallgatott.

— Ha ide adod késedet, vizet is adok, csigát is.

A matróz hirtelen megmozdult s zsebéhez kapott. Csak egy villanása volt ez a szándéknak s ujra nyugodtan ült.

— Te mondtad: el kell vesznem, mert ittam a vizből — mondta végül közömbös hangon.

Wood ismét harsogó dühre gerjedt. Sértette a visszautasitás s a gunyolódó hang. A vihar bőszülése zug hasonló hangon, mint aminő a tengerész felé süvöltött:

— A kagylókat felnyitom késed nélkül is. De azért vigyázok rád. Ha hozzá nyulsz a vizemhez, amig oda leszek, meghalsz.

A fenyegetésből felém is csapott egy villanás a dühösen forgó szemekből. Végre is alá szállott. Feje alig tünt el a szikla taraja alatt, Den Dyas visszafordult. Majd kihuzta, kinyitotta hosszu pengéjű tengerész kését s öklébe szoritva Wood viztartálya felé kuszott. Láttam, hogy e két ember közt halálos tusakodás lesz. Megkiséreltem, hogy lebeszélem boszuálló szándékáról. Nem hallgatott rám. Kését forgatva oly fenyegetően nézett reám, hogy nem háborgattam.

Most ismét a kormányos hangja hallattszott. A felizgult, dühös hang káromló szavakat hordozott.

— No, ez mégis sok! Apály után nincs egyetlen kagyló sem. Ez nem természetes, ez szándékos dolog!

S már hallattszott, hogy fölfelé kuszik. Cipői csiszolták a sziklát. Keze már az orom szélét fogta, mikor a tengerész észrevette. Nem várta vissza ily hamar. Elfordult a viztartó kalaptól s visszahajolt. Azt hittem, hogy helyére kuszik. Csalódtam. Lelapult a sziklatetőre. Éppen ott, ahol a kormányost várta. S abban a pillanatban, amikor vállait fölemelte, éles pengéjével nyakába sujtott. Wood halálos sérülésével is összeszedte csodálatos, nagy

A kasza villogása csakugy hozzájárul végleges győzelmünkhöz, mint fegyvereink csillogása; az itthonmaradottak lelkes munkája megacélozza a fronton levők erejét is.

Mindig megbecsülendő volt a föld népének nehéz munkája, különösen meg kell becsülnünk most, midőn *„az életet vágják“*: csakugyan az életet, a nemzet életét erősítik a kalásszal telt szépséges mezőkön, amint ugyancsak a föld népének zöme védi és erősíti nemzetünk életét a harcmezőkön.

A termés jó kilátásokkal kecsegtet, ezt a legnagyobb örömmel vehetjük tudomásul; annak megmunkálásában sem lesz semmi zavar: ezt a legnagyobb büszkeséggel tapasztalhatjuk.

Nem lehet ott csüggedni, kishitűnek lenni, hol a nemzet összes fiai — a harctéren ugy, mint otthon — összefognak minden erejükkel a végleges győzelem kivivására!

Szent Péter és Pál napja alkalmából Isten áldását kérjük a nemzetet fenntartó tényezők egyik legszebbikére: *az aratásra.*

Dr. Kozma Kálmán.

Rokkantegylet évi közgyűlése. A Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdijegyletе veszprémi 48. sz. fiókpénztára vasárnap, e hó 13-án tartotta évi rendes közgyűlését a Korona-vendéglőben. 1. *Schön* József, a fiókpénztár elnöke megemlékezett az 1914. esztendő lefolyásáról. Szóvá tette a háboru kitörésekor életbeléptetett uj alapszabály szükségességét. Megemliti, hogy az egyesület eddig 3½ millió hadikölcsönt jegyzett. 2. *Molnár* József pénztáros-jegyző felolvasta a mult évi közgyülés jegyzőkönyvét, melyet a tagok tudomásul vettek. Ezután a fiókpénztár mult évi működéséről tartott részletes beszámolót. Ebben kiemelte a háborus állapot folytán előállott helyzetet. A fiókpénztárnak 3 rokkant tagja van, kik alapszabályszerű segélyben részesülnek. A veszprémi tagok száma 675-re emelkedett. A különsegélyezési alap 2460 koronát tesz ki. Tagdijakból Veszprémben és Jutason befolyt összesen 8325 korona. Veszprémmegyében levő 7 rokkant után 3437·32 korona összeg lett kifizetve a mult évben. Három halottja is volt mult évben a csoportnak: dr. Misley Sándor, Szalay Bálint és Perényi Sándor. Szalay Bálint hozzátartozói temetési segélyre 30 koronát kaptak a különalapból, amely összegből siremléket emeltek Szalaynak. A csoport 2000 koronát jegyzett eddig hadikölcsönre. 3. Molnár J. jegyző továbbá a központi választmány évi jelentését ismertette. S a jelentés kapcsán megemlitette, hogy „a most duló háboru ráirányitotta a közfigyelmet azon eszmére, hogy a rokkant és aggkori biztositás törvényhozási szabályozása a legéletbevágóbb sürgős feladatok egyike. A mostani közszerencsétlenségben mily szerencse volna, ha a háboru rokkantjainak eltartását egy országos rokkantintézmény eszközölné ugy, mint a Németbirodalomban, mely a háboruból eredő óriási közterheket lényegesen enyhitené.“ Mindezek oly megszivlelendő szavak, amelyek fölött nem lehet egykönnyen átsiklani. Majd Mitsky Aladár inditványára a fiókpénztár tisztviselőinek jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott. Schön J. elnök záróbeszéddel, mely szép példákban vázolta a pénztár jótékony s áldásos működését, amely üdvére és hasznára szolgál az általános jólétnek, a jelenvoltak helyeslésével találkozva, az ülést berekesztette.

Árvákért.

Örömöt, lelkes büszkeséget éreztünk, valahányszor katonacsoportot láttunk felvonulni a *várba.* Ha harctéri szolgálatra összeállitottak egy-egy menetszázadot, vagy zászlóaljat, a parancsnokság nemes gondoskodással arra törekedett, hogy honvédeink elvonulásuk előtt legelsősorban lelki dolgaikat rendezzék. Igy azután kibékültek a gondviselő Istennel s békés öntudattal, szivbeli megnyugvással indulhattak a hazavédelem szent kötelességei felé.

Felvonultak több százan, több ezeren. Mintha valamennyi ott lett volna s ez mind *katholikus* volt. Talán több is volt, mint az ország felekezeti arányszáma szerint kellett volna lenniök s ebből azt a jóleső következtetést vonhattuk le, hogy a katholikus családokban még születnek gyermekek. Nem egyke és kettőcske, hanem öt is, meg tiz is. Hát csak hadd szülessenek. Hogyan pótolhatnók másképen a háboru okozta hiányokat, a magyar nemzet véráldozatának veszteségeit.

Soha, mint a jövőben lesz, olyan féltett, olyan drága nem volt a gyermek. Soha a nemzetre, a magyar fajra az önvédelem hatalmas célja nem rótt olyan nagy és szent kötelességet, mint ró az elkövetkezendő békés korszak, hogy felfrissüljön, megujuljon, uj nemzedékekkel gazdagodjék a magyar. Soha államhatalomra, törvényhozásra nem várt olyan országfenntartó munkakör, mint a háboru után vár a magyar államra s magyar törvényhozásra. Mert csakis kiváló államférfiui képesség s a törvényhozók gondos mérlegelése s jóindulatu támogatása teremthet olyan nemzetpolitikai s közgazdasági irányzatot, amely az életviszonyok javitásával, a békés társadalmi rend erősitésével s a minden rendü és rangu munkás egyéni boldogulhatásának előmozditásával a gyermekáldás és gyermeknevelés gondját megkönnyiti s ezáltal a gyermekszületés félelmét — a nemzetpusztulásnak ezt a legbiztosabban ható segitségét — a kenyérkereső családok körében megszünteti. Ha Magyarország uj átalakulása s ebben az egyéneknek jobb gazdasági elhelyezkedése a szükséges munkaalkalmak bőségével meghozza a törekvő munkának s munkásnak azt a lehetőséget, hogy jó existencia s tőkeszerzés lehet a szorgalom s a kitartás jutalma, akkor egy család se fél a sok gyerektől s a *vagyonmegosztástól* való óvakodás sem lesz előmozditója az egyke-rendszernek.

Künn, a nagy természetben, aratásra érik a vetés. A termőföld teritett asztalán most sokasitja az Ur a milliókat tápláló kenyeret. A harctéren is aratás folyik. Ez az aratás is életet ad, életet szerez a hazának, de az áldás sok-sok életbe is kerül. Erre gondoltam akkor is, amikor azt a sok felvonulót néztem a várban s pillantásom simogatva, bucsuzkodva pihent meg rajtuk. Egyiken is, másikon is, mert ki tudja hány s melyik jön vissza. Pedig akárhány családot, benne édes feleséget, csipogó apró fiókákat hagyott vala otthon. S talán ezért s csakis ezért látszott minden lelkesség s kötelességtudás mellett is az arcuk vonásai között egy kérdőjel . . . Amely nem azt kérdezte, visszajövök-e, hanem, hogy mi lesz az enyéimmel, a kicsinyekkel? . . .

A Katholikus Szövetség szép gondolata, üdvös, népmentő mozgalma megfelel erre a sok epesztő, néma kérdésre. Azt feleli: felkarolom, ápolom, felnövelem az elesettek árváit. Mert a katholikus társadalom szeretetet, áldozatot juttat a haza *minden* árvájának s elősegiti, támogat minden akciót, ami gyermekvédelemre, különösen hadiárvák megmentésére indul, emellett azonban s ezzel együtt, külön is támogatásban, védelemben részesiti a *katholikus árvákat.*

Örömmel szemléltük a várba vonuló apró seregeket. Ezek mind katholikusok voltak. Meg vannak-e vajjon mindannyian? Nem kell-e a helyüket pótolnunk? Nem kell-e az elesetteket megtisztelnünk s hős áldozattételüket megjutalmaznunk? A pótlást, a tiszteletet és jutalmazást elvégezhetjük a katonai árvák védelmével a s ennek az üdvös, szép mozgalomnak támogatásával.

Tömörüljön tehát minden katholikus a Katholikus Szövetség kibontott zászlója alá. Vegye ki részét mindenki a gyermekmentés s ezzel együtt az igazi hazamentés áldásos munkájából. Hozzon áldozatul, ki mit és mennyit tud. Hozzon lelkességet, ügyszeretetet, propagáló kedvet s ezekkel szerezzen a szent ügy előmozditására anyagi erőt. Ha pedig fillérei is vannak, ne sajnálja. Nézzen meg egy segélyre szoruló árvát . . . Szeméből kiolvassa az elesett hős apának esdeklését s a nemzetre, mi reánk, megvédettekre, élőkre hagyott végrendeletét. „Végrendelkezem az Atyának, Fiunak és Szentlélek Istennek nevében! Panasz és zugolódás nélkül adtam életemet a hazáért . . . élő véremet . . . kicsiny árváimat én meg a hazának hagyom . . .“

Mi vagyunk az örökösök. Fogadjuk el s becsüljük meg ezt a drága örökséget. *gl.*

Hogyan szerezhetünk uj gabonát vagy lisztet? Mai számunkban a kormánynak két rendeletét ismertetjük. Egyikben az uj termés forgalombahozatalának módjait, a másikban az uj gabona maximális árát szabja meg. Az első rendeletben megtaláljuk, hogy a magánfogyasztók 1915. szept. 15-ig jogositva vannak gabonát vásárolni. Beszerezhetnek egy évre szóló mennyiséget és pedig személyenkint 120 kgmmot. A rendelet szerint azonban a rendezett tanácsu városoknak is *megengedheti* a kormány, hogy az állandó személyek részére gabonát vásárolhassanak. Ebben az esetben a lakosság készletvásárló joga megszüntethető.

Veszprém város tanácsa, állandóválasztmánya s pénzügyi bizottsága is foglalkozott — e rendelet alapján — városunk jövőbeli közélelmezésének ügyével. Elhátározta, hogy *a szükséges gabonamennyiség megszerzésében a város közönségének* segitségére lesz. A szükséges gabonamenamennyiség megvásárlása előtt azonban a város vezetőségének tudnia kell, hogy *kik óhajtják élelmezésüket a város utján ellátni.* Háromféle mód áll rendelkezésre: bárki vásárolhat gabonát attól, akitől akar. Előjegyeztethet gabonát a város utján s ezt természetben átvéve, maga megőröltetheti. Előjegyeztethet lisztmennyiséget s ezt megszerezheti a mai módon.

A polgármester tehát felhivja a közönséget, hogy *1915. évi julius hó 5—15. napjain naponként 3 órától 6 óráig a polgármesteri hivatalban* jelentkezzenek azok, akik az 1915/16. gazdasági évben 1. *akár gabonaszükségletüket,* 2. *akár lisztszükségletüket a város utján óhajtják beszerezni, mert akik nem jelentkeznek, azokról a hatóság abban a nézetben van,* hogy a fent emlitett rendelet értelmében maguk gondoskodtak szükségletükről. *Mindenkinek* érdeke tehát, hogy *kellő időben megfelelően intézkedjék,* mert mulasztásának következményeit önmagának tulajdonithatja.

Örvendünk s elismeréssel honoráljuk, hogy a város vezetősége ennyiféle, szabadon választható módot keres arra, hogy városunk lakossága a neki tetsző módon szerezhesse meg jövő évi lisztszükségletét. Az őrlésre s lisztkiszolgálásra még visszatérünk.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

HIREK.

— **Plébánosi beiktatás.** A sümegi hivek lélekemelő szép ünnepélynek voltak tanui a mult vasárnapon. Ekkor iktatta be ugyanis dr. *Rédey* Gyula nagyprépost, püspöki helynök a sümegi plébániába *Kiss* Piusz szentszéki ülnököt és esperesplébánost. A hivekkel zsufolásig megtelt gyögyörű templomban az ünnepi szentmisét dr. *Rédey* Gyula nagyprépost celebrálta: sub infula. Az evangélium után dr. *Beőthy* István theol. tanár felolvasta a kinevezési okiratot s utána a celebráns vázolta pompás szónoki lendülettel a plébános magasztos hivatását. A plébánosi joghatóság jelvényeinek átadása után az uj plébános lépett a szószékre s megtartotta emelkedett hangu első plébánosi prédikációját. Az egyházi ünnepség után a plébánián gyülekezett a város intelligenciája s a vendéglátó szives házigazdát szellemes dikciókkal köszöntötték. Biztositották a város igaz ragaszkodásáról s kérték, hogy a társadalmi akciókban is legyen segitségükre. Az uj plébános lelkes szavakkal igérte meg fáradtságot nem ismerő tevékenységét ezen a téren is.

— **A ciszterci-rend személyi elhelyezését** az 1915—16. iskolai évre most adta ki dr. *Békefi* Remig apátur. *Szenczy* Győző szentgotthárdi per-

---

erejét s felvetette magát a sziklára. A matróz hanyadt vágodva védekezett. Wood belékapaszkodott s vonszolta. Arcát a düh s a közelgő halál félelme eltorzitotta. Végső erejét szedte össze s a tengerészt magával akarta rántani a szédületes örvénybe.

Den Dyas elveszité egyensulyát. Hogy a belékapaszkodó tömeg vonzását legyőzze, a szikla kiálló taréjaiba fogódzott. Ez a mozdulata feldöntötte Wood kalapját s az utolsó csepp viz is elveszett. A kormányos ereje mintha csak erre az utolsó csapásra várt volna. Egyre gyengült, szoritása engedett s vissza csuszott a kiálló párkányra. S ott elterült.

A tengerész a vizhez rohant. Csavargatta az üres kalapot s felszivogata a sziklára csorgó cseppeket. Mi volt ez a néhány csepp a testben égő szomjuság gyehenna tüzének . . . Kicsuszott az oromszélre s lenézett áldozatára. Szemeiben kapzsi mohó vágy gyulladt . . . A fuldokló érezheti ezt a gyönyörüséget, mikor utolsó menedékhez nyulhat. Megdöbbentem, mert megértettem. Ez a gyilkos, ez a szörnyeteg embervérre szomjazik.

— Nincs vizem, kiáltott, de azért inni fogok.

Nem mertem elibe állni. Rémületem jobban megfogott, mint a tőle való félelem. Kigyósiklással csuszott a szikla széléhez. Odaérve teste megvonaglott s visszanézett. Szemei zavartak voltak s arcára a váratlan meglepődés a bárgyu ijedtség álarcát vonta. Még a szava is idegenszerűen hangzott:

— Eltűnt!

(Vége köv.) Forditotta: Gubicza Lajos.

jel nyugalomba vonul ugyanott. *Piszter* Imre dr. a budapesti „Bernardinum" hittudományi és tanárképző-intézetnek igazgatója kerül helyébe, az övébe viszont *Baranyay* Jusztin dr. bernardinumi tanár. Ugyanoda kerül tanárnak *Hümpfner* Tibor dr. apáti titkár. *Dombi* Márk dr. székesfehérvári igazgató betegsége miatt állásától felmentetvén, *Mátrai* Rudolf budapesti sz. Imre-főgimnáziumi tanár megy Székesfehérvárra házfőnöknek és főgimnáziumi igazgatónak, míg az ő helyét *Farkas* Alberik egri tanár tölti be. *Borsódi* Miklós Bajáról Egerbe, *Módly* Sebő szentgotthárdi s.-lelkész Bajára kerül tanárnak; utóbbinak állását *Schwartz* Elemér dr. budapesti tanár foglalja el. *Sadd* Henrik szentgotthárdi jószágkormányzó helyébe, ki betegsége miatt állásától felmentetvén, ugyanott üdül, *Wéber* Arnulf ciszt. r. okl. gazdatiszt kerül Magyaróvárról. — *Korilly* Szilveszter dr. pécsi főgimn. hittanár és *Baumgartner* Alán dr. apáti jegyző és szertartó helyet cseréltek. *Szekeres* Fábián novicius-tanár helyébe, ki Egerbe ment tanárnak és a rendi növendékek lelkiigazgatójának, *Katona* Bernardin előszállási s.-lelkész kerül Zirczre, helyébe *Fábián* Béla budapesti tanár kerül. *Orsovai* Fülöp Szent Imre-főgimn. gyakorló tanár ugyanoda rendes tanárnak neveztetett ki. *Rédei* Gerőt és *Marschall* Ráfaelt, kik jelenleg a harctéren lelkészi szolgálatot teljesitenek, a zirczi konvetbe osztotta be az apátur. *Schuy* Gilbert dr. budapesti tanár Zirczre kerül s.-lelkésznek. — Budapesten 30, Innsbruckban 6, Egerben 13 növendéke lesz a rendnek.

— **Megyegyülés.** Junius 30-án rendkivüli megyegyülés, ezt megelőzőleg állandó választmányi gyülés lesz. A közgyülés tárgysorozata három pontból áll. Ezek egyike Tiszttartó Sándor felebbezése, melyet a veszprémi villamostelep megváltása ellen adott be.

— **Halálozás.** *P. Herczeg* Krizológ ferencrendi áldozár, folyó évi jun. 14-én hajnalban, életének 67, szerzetesi életének 50, áldozársságának 44. évében, rövid szenvedés és az utolsó kenet szentségének felvétele után, Siófokon az Urban elhunyt.

— **Védekezés kolera ellen.** A nyári időszak s a háborus szinterek közelgése miatt a kormány szigoru rendeletet adott ki a kolera ellen való védekezés tárgyában. A veszprémvárosi tanács a közegészségügyi bizottsággal egyetértve már is megtette a szükséges intézkedést. Ezen az uton is figyelmezteti s kéri a közönséget a köztisztaság szigoru fenntartására. A tanács megbizta a rendőrkapitányt, hogy a lakosságot hirdetményben tájékoztassa azokról a tennivalókról, amelyeket már a köztisztaságról szóló szabályrendelet is megkövetel. A tanács ebben a fontos kérdésben az alábbi intézkedéseket s tennivalókat jelölte meg: Felülvizsgáltatja az utcai közkutakat s a hiányokat pótoltatja. Követeli a járdák és folyókák tisztántartását. Utóbbiakba szennyvizet öntözni tilos. A nyilvános szemétheljeket messzel öntözik s a közönséget is utasitják, hogy a háznál szemetet ne tartson s az illemhelyeket s környékét tisztán tartsa s mésztejjel fertőtlenitse. A mérnöki hivatal megvizsgálja az összes folyókákat s kijavittatja, különösen a Szent Margit-utca környékén s a Fejérvári József-utcában. A nagy utcai lefolyókat kitisztittatják s fertőtlenitik. A város az utcákat söpörteti s a szemetet elhordatja. Különösen figyelmeztet a hatóság a baromfiketrecek tisztántartására. Mindezeknek rendbehozatalára a hatóság néhány napot tüz ki s azután a polgármester személyes felügyelete mellett ellenőrzik az egyes utcákat. A köztisztaság ellen való kihágást a rendőrség sulyosan bünteti.

— **Szabadság.** *Kajdacsy* Endre, tart. főhadnagy, a vármegyei gazdasági egyesület titkára, a honvédelmi minisztertől szabadságot kapott. A szabadságolás fontos gazdasági érdekek miatt a földmüvelésügyi miniszter előterjesztésére történt.

— **A városok és a közélelmezés.** A magyarországi városok orsz. bizottsága pénteken tanácskozott a városok közélelmezése ügyében. Az értekezleten Veszprémmegyéből *Mészáros* Károly pápai polgármester s *Antal* Géza dr. országgy. képviselő vettek részt. A bizottság javasolja a kormánynak: a személyenkint 10 kg.-ban megállapitott havi gabonajutalék felemelését 15 kg.-ra; a bevásárlási határidő kitolását szept. 15-ről nov. 15-ig; felfogositást arra, hogy a városok a legelsőrendű élelmicikkek árát maximálhassák; ugyanezekre a cikkekre vonatkozólag a városok jogot nyerjenek a kiviteli tilalomra s rekvirálásra; kérik a maximális gabonaárak leszállitását 34—32 koronára s a külföldi gabonabehozatal korlátozásának eltörlését.

— **Vörös kakas.** Hétfőn d. u. tűz volt az Angeli-majorban. Egy szalmakazal égett. A tűzoltást végig nézte a sok kivánczsi szemlélődő között több szakember is. Ilyen egyén kezéből erednek az alábbi sorok. Talán okulásul szolgálnak. „Intő például szolgálhat f. hó 21-én este az Angeli-féle majorban kigyuladt szalmakazal. Nem szabad a szalmakazal tüze mellett egyszerűen elsiklani, hanem annak világánál pillantsunk bele Veszprém város tüzrendészetébe. Ez minden, csak nem tűzoltóság. Egy-két rokkant, beteges kinézésű tüzoltót világitott meg a tűz világa. Ezek a szegény emberek híján vannak minden tüzoltói szaktudásnak. A szemlélő csak rózsát látott, mint láttam, majd mindmegannyit szakaszparancsnoki sarzsiban; dolgozó tüzoltó, csak a tüzérek és egy-két vörös-keresztes betegápoló volt a szomszédos tartalékkórházból, akik meg-meg rohamozták a tüzet — mig az másnap reggelre önönmagától szépen elaludt. Észrevétel: *1.) Rokkant emberek nem tüzoltóknak valók. 2.) Azt a kevés vizet oda kell fecskendezni, ahová kell. 3.) A tűzhöz tömlőkkel, teljes felszereléssel szokás kivonulni.* Sajnos, de ugy van, hogy Veszprém népe, ami a felpörköltetés veszedelmét illeti, csak az Isten kezében van. Különben erre rávilágitott e lap hasábjain a mult évben Kránitz József, a veszprémi járás tüzrendészeti felügyelője." K. J.

— **Templom megáldása.** A dabronyi uj templomot junius első vasárnapján áldotta meg *Rácz* Ferenc tb. kanonok, dabronyi esperes-plébános, *Csaplár* Antal pápasalamoni s *Stenger* Gyula csóti plébánosok assziszenciájával. A szentbeszédet *Horváth* József pápai szentferencrendi házfőnök tartotta.

— **Hohenberg Zsófia Gyermekvédelmi Alap.** A gyermekszanatóriumi mozgalom élén, mint fővédnök a mártirhalált halt *Hohenberg Zsófia* hercegasszony állott. Gróf *Zichy* János javaslatára a Zsófia Országos Gyermekszanatórium Egyesület *„Hohenberg Zsófia Gyermekvédelmi Alap"*-ot kiván létesiteni, feladatul tüzvén ki ezen alappal a háboru által sujtott szerencsétlen beteg árvák megmentését. Isten és az árvák nevében fordul most ezen cél érdekében *Rákosi* Jenő lapunk más helyén leközölt gyönyörü *„Szózat"*-ával a társadalom nagylelkűségéhez. A Hohenberg Zsófia Gyermekvédelmi Alap javára szánt adományokat lapunk is elfogadja és gyüjtőiveket a Zsófia Országos Gyermekszanatórium Egyesület központi irodája (Budapest, VIII., Stáhly-utca 15. I. em.) küld.

— **A trónörökös fiának magyar tanitónője.** Az „Isteni Szeretet Leányai"-nak budapesti rendházát közvetlen, a zirczi házat pedig közvetve magas kitüntetés érte. Ugyanis a felséges uralkodóház a rend tagjainak sorából választotta a trónörökös fiának, a kis *Ottó* főhercegnek magyar nyelvi oktatóját. A választás *Gubicza* Melissza Teréz nővére esett, aki már tisztelgett is ezen minőségben őfelségénél és a fenséges trónörökös párnál. Melissza nővér zirczi származása. *Gubicza* Józsefnek, a Zirczi Járási Takarékpénztár pénztárosának a leánya, ki most arra van hivatva, hogy a jövendőbeli apostoli magyar királlyal édes hazai nyelvünket megismertesse, megszerettesse, a magyar haza szeretét a kis főhercegben fölkeltse, ápolja, és növelje. Kivánjuk, hogy hivatáskörének nemes munkáját minél tökéletesebb siker koronázza.

— **Katholikussá lett.** *Friedrich* Antal somogyhársági plébános e hét egyik napján fényes ünnepség közben adta fel a szent keresztséget a zsidó vallásu dr. *Rosenberg* Alajosnak, a szigetvári katonakórház igazgatóorvosának. A keresztatyai tisztet dr. *Szendrődy* Károly, szigetvári járásorvos viselte.

— **Szépül a város.** Az evangélikus templom előtt levő bástyafal romladozó állapotában régóta bántotta a járó-kelők szemét. Annál kirivóbb volt ez a szakadozott bástya, mert ujabban széles aszfalt járda vezet alatta. Örömmel szemléljük, hogy mindez megváltozott. A fal szakadékait kiépitették, a falat betonpárkánnyal befedték s ugylátszik, disze betonrácsot is emelnek rája. Igy azután diszes lesz a templomtérnek is s a Kossuth Lajos-utcának is. Az ujitást a város végezteti.

— **Női tanfolyam a kereskedelmi iskolában.** Ismertettük a felhivást, mely bejelentette, hogy a helybeli felső kereskedelmi iskolában a következő iskolaévben női tanfolyamot szerveznek. Minthogy az iskolaépület katonai kórház céljait szolgálja s az ideiglenes helyiséget is, az izr. iskolaépületet lefoglalták lábadozók részére, az igazgatóság uj helyiséget keresett a női tanfolyam részére. Ugy értesültünk, hogy sikerült megtalálnia a legkedvezőbb megoldást. Az Angolkisasszonyok főnöknője ugyanis hajlandó egy osztályt a keresk. női tanfolyam rendelkezésére bocsájtani. Azt is megigérte, hogy a belső növendékek közül többen fogják hallgatni a tanfolyamot. Betetőzése lesz ennek a megoldásnak, hogy az angolkisasszonyok a tanulónők felett való felügyeletet is elvállalják. S ez bizonyára nemcsak a tanári testületnek, hanem a szülőknek is megnyugvására szolgál.

— **Államsegély.** A *pápai* fóm. kath. tanitónőképző intézet tanerői fizetésének kiegészitésére a miniszter az 1915/916. tanévre 4500 korona államsegélyt engedélyezett.

— **Ovodaünnepély.** A cserháti állami óvoda (Biró-udvar) f. hó 29-én, d. e. 10 órakor nyári ünnepélyt tart. Az óvónő, özv. Putzné *Gadl* Klára igen változatos programmot állitott össze. Imák, üdvözlő versek, dalok, játékok sorozata kellemes szórakozást igér a kicsinyek között. Melegen ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

— **Estély a sebesültek javára.** Pápán nagyszerűen sikerült estélyt rendeztek a sebesült katonák javára. Mindkét nembeli előkelőségek szerepeltek együtt a munkásnői-otthon tagjaival s a sebesült katonákkal. Az ünnepi beszédet *Antal* Géza dr. országgyülési képviselő tartotta. Az áll. tanitóképző ifjusága kiválóan ének- és zeneszámokat adott elő. Szóló-ének s hegedü-kvartett is gyönyörködtette a hallgatókat. Az est igazi szépsége s vonatkozása dr. *Vértesy* Gyula kir. tanfelügyelőnk háborus verseiben fejeződött ki. A kitünő poéta lélekkel, vággyal ott él a küzdő katonák között, hisz nem rajta mult, hogy nincs is közöttük. S ezért velük érez s gondolkodik s gazdag fantáziája nemcsak elképzeli, hanem nótás szájjal el is zengi, eleven tollal le is irja a lövészárok szines, zajos, lelkes, virágos szép életét. Gyönyörü verseivel nagy diadalt aratott. A pompásan sikerült estélyt *A rongyos katona* c. népszinmű előadása zárta be. A miliőbe illő szép szinmű kitünő előadása nagy rokonérzést váltott ki a mostani sebesült katonák iránt.

— **Piacunk.** A nagy, olvasztó meleg, sajnos, semmi hatással sincs az eladók szivére. Rideg, kemény, hajlithatlan, mint eddig. Annál inkább olvadoz azonban a fogyasztók erszényének szükös tartalma. De hisz ez nem is csoda. Hiszen csak a *vidéki élelmezés* rovatában olvashatunk helyes intézkedésekről, lakosság érdekeinek humánus megvédéséről. Csak vidéken látjuk, hogy a hatóság szigoru ellenőrzése csökkenti a drágaságot, megszünteti a zöldség- s gyümölcsuzsorát. S ez utóbbi a legutálatosabb, mert a tavalyinál semmivel sem kiván több és drágább befektetést. Hogyan türheti pl. a hatóság, hogy a bulgárkertész 56 fillérért adjon 1 kg. uj burgonyát, amikor másutt 20—30 fillér az ára hetek óta. Nálunk a gyümölcsnek literjét adják csaknem annyiért, mint másutt a kgját. S ezt ölberakott kézzel nézik, akik tehetnének róla. De hát miért fájjon az másnak, hogy a fogyasztó panaszkodik, nélkülözéssel szeved s végre is kétségbeesik.

— **Tanitót temettek.** Megirtuk, hogy *Vastag* Vince, zalamerenyei kántortanitó, a 48. gyalogezred tizedese, 32 éves korában Juhos (Zemplénmegye) mellett április 10-én hősi halált halt. Családja a holttestet most hazahozatta s junius hó 19-én a nagykanizsai temetőben helyezte örök nyugalomra. A gyászszertartást *Strausz* Antal zalamerenyei plébános végezte két volt merenyei káplán segédlete mellett. A temetésen a zalamerenyei hiveken és a tanitványokon kivül részt vett a kiskomáromi tanitókör sok tagja, *Juk* József esperesplébános s egyh. elnökkel együtt s nagyszámu kanizsai közönség. A sirnál *Strausz* Antal zalamerenyei plébános szivhez szóló szavakkal gyönyörü beszédet mondott elhunyt jó kántortanitójáról. Beszéde a nagyszámu közönséget mélységesen meginditotta. Különösen a zalamerenyei hivek, volt tanitványai, hozzátartozói és kartársai hangos zokogásban adtak kifejezést mély bánatuknak. Utána *Bendekovits* János nagykanizsai állami tanitó mondott szép bucsubeszédet, *Buzásy* László galamboki főtanitó pedig a kiskomáromi és nagykanizsai r. kath. tanitókör nevében bucsuzott el tőle. Nyugodjék békében.

— **Akiről sokáig nem hallottak.** *Turner* Nándor pápai tanitó is hadba vonult. Sokáig hirt se hallottak róla s már halottnak hitték. A mult héten azonban, a pápaiak igaz örömére, levelet irt plebánosának *Szamarkandból*, ahol hadifogoly.

— **Katonai kitüntetés.** *Kocsis* László, a 31-ik honvédgyalogezred hadapródja a tavasz óta az orosz harctéren harcol. Ahogy tüzvonalba került, harmadnap könnyebb fejsebet kapot. De ez nem vette el bátorságát. A májusban folyt nagy diadalmas harcok egyik napján fontos de veszedelmes orosz állást kellet kikémlelni. Az állás terepét az oroszok erős ágyutüz alatt tartották, hogy földeritését megakasszák. A kiküdött őrségnek sem sikerült, hogy az állást kikutassa. Erre Kocsis hadapród önként vállalkozott a sulyos föladatra. Bár munkája közben egy orosz gránát vallán megsebesitette, fényes sikerrel megoldotta feladatát. Junius 1-én tüzték mellére az I. oszt. nagy ezüst vitézségi érmet. A fiatal hadapród téti tanitó. *Kocsis* Károlynak, a néhai sümegi kántortanitónak fia.

— **Derék község**. Somogyhárságy, mint most utólagosan értesitenek bennünket, plebánosa, *Friedrich* Antal buzditására, hetvenezer koronát jegyzett a második hadikölcsönre.

— **A kislődiek adománya.** Kislőd derék lakossága szép s egyuttal értékes tanujelét adta benső ragaszkodásának a sebesült katonák iránt. *Röthy* Mihály tb. kanonok buzditására ugyanis 5 és fél mázsa burgonyát, 15 kgr. babot, 60 liter zsirt, 75 kgr. buzalisztet s 1173 drb tojást adományozott sebesült katonák részére a Vörös-Kereszt székesfehérvári pályaudvari kirendeltségnek. A szép adománynak hálás jutalma egy szép levél lett, melyben a kirendeltség főnöknője mond köszönetet a buzgó plebánosnak s a jó kilődi népnek.

— **Kinevezés.** Főispánunk *Schütz* Károly okl. jegyzőt a romándi kerületbe anyakönyvvezető helyettessé kinevezte.

— **Takarékoskodjunk a vizzel.** A tartós szárazság miatt a város közönsége mindjobban és jobban igénybe veszi a vizvezetéket, aminek következménye, hogy a vizfogyasztás már *a legmagasabbra emelkedett*. A polgármester felkéri a város közönségét, hogy a vizzel takarékosan bánjék, mert további vizfogyasztás esetén a szabályrendeletben előirt szigoru rendszabályok lépnek életbe. Minthogy pedig az ipari munkásokban is némi hiány van, a város *a belső vezetékeket megvizsgáltatja* s az észlelt hiányokat sürgősen s az illető felek költségére fogja megjavittatni, nehogy a késedelmes javitás miatt vizpázarlás álljon elő.

— **Hirdetés.** Akinek a város területén vadászatra használható lőfegyvere van, köteles minden év junius havában a városi adóhivatalnál bejelenteni. Aki évközben szerez adóköteles fegyvert, tartozik ezt a birtokbavételtől számitott 8 nap alatt bejelenteni.

— **A Nagytó lecsapolása.** A kolera ellen való védekezés aktuálissá tesz egy régi tervet, a Nagytó lecsapolását. A gazdákat, amint egyszer már megirtuk, ezzel semmiféle sérelem sem éri. A város ugyanis vizvezeték utján s nagy cementvályuk felállításával gondoskodik állatitató helyről. Viszont a régi tapasztalat azt bizonyitja, hogy ragály esetén a megbetegedés majd mindig ezen a környéken kezdődött.

— **Letartóztatás liszt miatt.** A városi liszt ellen felhozott panaszok alapján dr. *Török* Gyula rendőrkapitány egyik lisztkereskedőnk ellen, aki egyuttal malomtulajdonos is, vizsgálatot inditott. A vizsgálat után a rendőrkapitány letartóztatta a kereskedőt s az ügyészséghez kisértette. A letartóztatást a kir. törvényszék vádtanácsa is helyben hagyta. A vizsgálat — melyről a rendőrség eddig hivatalos kommünikét nem adott ki — még folyik.

— **Államsegély korlátozás.** A vallás és közoktatásügy m. kir. miniszter a vármegyei közigazgatási bizottságokhoz oly értelmü rendeletet intézett, mely szerint a jövőben bármely kulturális egyesület állami segitségre csak az esetben tarthat számot, ha adminisztrácionális költségekre nem forditanak többet, mint az évi összes kiadások 10 százalékát. A miniszteri rendelet kibocsátásának indoka az, hogy a kulturális célokra a magyar közönségnél az áldozatkészség az ujabb időkben csökkent. A rokonszenv elfordulásának egyik okát a miniszter abban látja, hogy egyes kulturális egyesületek aránytalanul magas összeget forditanak adminisztrácionális célokra.

— **A menekültek ellátása.** Vármegyénk területén több községben olasz és szlovén nyelvü osztrák és magyar állampolgárokat telepitettek az olasz hadszintér körzetéből. A belügyminiszter e menekültek elszáltásolási s ellátási költségét julius 1-től kezdődőleg napi 90 fillérben állapitotta meg. A menekültek csoportositva laknak s közösen étkeznek.

— **Szerb hadifoglyok.** A veszprémi járás területén Nagyvázsony, Nemesvámos, Szentgál és Berhida községekben a mezőgazdasági munkálatokat részben szerb hadifoglyok végzik. Körülbelől 170 fogoly van alkalmazásban s a gazdák igen meg vannak elégedve a teljesitett munkával.

— **A katonakenyér.** A honvédelmi miniszter rendelete folytán jobb lesz a katonakenyér. A keverés aránya ezentul: 100 kg. kenyérlisztbe 60 kg. nemesliszt s 40 kg. kukoricaliszt. A 400 grammos kenyérben tehát lesz 240 gr. nemesliszt s 160 gr. kukoricaliszt. Eddig megforditva volt.

— **Vadászterület.** Nagyvázsony község a határában gyakorolható vadászati jogot jul. 5-én haszonbérbe adja. A vadászterület 2336 kat. hold.

— **Az uj gabonaár.** A hivatalos lap csütörtöki száma közölte a kormánynak a buzáért, rozsért, kétszeresért, árpáért és zabért fizetendő maximális árakról szóló rendeletét. Az uj maximális árak ez év *julius 10-től* fogva lesznek érvényesek. A *buzára* nézve *ötféle* árat állapit meg az uj rendelet. Az első ár julius 10-től 21-ig, a második a julius hó 22-től 31-ig, a harmadik az augusztus 1-től 10-ig, a negyedik az augusztus 11-től 21-ig terjedő, s az ötödik az augusztus 21 utáni időre vonatkozik. Ez ármegállapitás szerint a buza ára *Dunántul*, tehát Veszprémmegyében is 40 K 50 f., 39 K 50 f., 38 K 50 f., 37 K 50 f. és 36 K 50 f. — A *rozs* maximális ára julius havában minálunk 8 korona 50 fillérrel olcsóbb, mint a buzáé. Augusztus elseje után a rozs maximális ára mindenütt 1 koronával hanyatlik. — A *kétszeres* maximális ára: a keverékben lévő buzamennyiség és rozsmennyiség maximális árának összege. — Az *árpa* a Duna jobbpartján 29 korona. — A *zab* maximális ára mindenütt 28 korona. A maximális árakban benne van a rakodó állomáshoz való szállitás költsége is, zsák nélkül, készfizetés mellett. A maximális ár oly minőségü *buzára* vonatkozik, amelyben 2%-nál nem több az idegen keverék, s a suly hektoliterenkint buzánál legalább 75 kg., rozsnál legalább 70 kg. Ha több a keverék, az ár 2%-onkint 30 fillérrel csökken, ha nagyobb a fajsuly, kilogrammonkint 77 kg.-ig 20 fillérrel, azon tul 80 kg.-ig 15 fillérrel emelkedik. Ha a *rozs* sulya 70 kg.-nál nagyobb vagy kisebb, az ár kilónkint 15 fillérrel emelkedik vagy csökken, de csak 3 kg. különbözetig.

— **Élelmezés a vidéken.** *Győrött* a hatóság beavatkozása után a piacon 25—50%-os áresés mutatkozott. A hatósági husszékben kimértek 30 darab primasertést. Ez a piaci árt is csökkentette. Egy kg. elsőrendü sertéshus 4 K, másodrendü 3·20—3·60 K. Áresés van a baromfinál, tejnél, különösen a gyümölcsnél. A legszebb cseresznye 48 fillér, zöldbab kg.-ja 44 f., zöldborsó 24—26 f., eper kg.-ja 30 f., uj burgonya legszebb drbja 2 f., ribizli literje 20—24 fillér. (Veszprémben mindez sokkal drágább!) A városnak külön gyümölcsárusa van s ez látja el a piacot olcsó cseresznyével és zöldbabbal.

Az sem érdektelen, hogy Győrött miért s mennyi birságot szab ki a rendőrség. Harminc korona birságot róttak ki arra a vevőre, aki a huspiacon *nagyban* vásárolt hust s egy gazdára, aki 36 koronáért adott el rozsot. Negyven korona büntetéshez jutott egy tejárus, aki 40 fillérért adta s egy másikat 10 koronára büntettek, mert 38 fillérért *akarta* mérni a tejet.

Pápán is panaszkodtak a lisztre. Az élelmezési bizottság kijelenté, hogy már *javitották* s jul. 1-től a mennyiséget is felemelik. A város már most összeiratja azokat a földmiveseket és mezőgazdasági napszámosokat, akik saját termésükből, illetve részükből családjukat egy éven át élelmezni tudják.

Székesfehérvárott s *Kaposvárott* is szigoruan ellenőrzik a maximális árakat. Előbbi helyen a dán hus behozataláról kezdenek lemondani. A hus ugyan jó, izletes, de a szine ellen van kifogás. Ezen csak hütőkamarával lehetne segiteni s igy kezelése nehézkes. Ehelyett a város huskonzervvel próbálkozik, mely minden tekintetben bevált. Megpróbálják a svájci rizottot s rizshuskonzervet is.

A zirczi járás főszolgabirája is rendeletet adott ki az élelmiszeruzsora ellen.

Zalamegyében az alispán rendelete folytán hasonló intézkedést tettek s az árakat községenkint kidobolták. Erre enged következtetni egy balatonparti árus következő megjegyzése, melyet a pénteki hetivásárban tett: „Már csak ide hoztam el s (ezzel rámutatott árucikkeire) mert itt drágább, mint amennyire nálunk kidobolták".

A tapolcai járás főbirája az alábbi maximális árakat állapitotta meg: sovány liba 4—5 K., rántani való csirke 2·40—2·80, sütnivaló 3—4 K; tej 24 f. tejfel (2 dl.) 14 f. vaj 4 k., tojás 8—10 f. cseresnye, meggy 20—24 30—32 f. Hol vagyunk mi ettől?

— **A cséplési eredmények bejelentése.** A hivatalos lap szerdai száma közölte a minisztérium rendeletét a cséplési eredmények kötelező bejelentéséről. A rendelet értelmében mindazok, akik a maguk vagy más részére az 1915. évi termésből buzát, rozsot, kétszerest, árpát vagy zabot csépelnek, kötelesek az általuk végzet cséplésekről községenkint és gabonaneménkint pontos feljegyzéseket vezetni és az általuk elcsépelt buza rozs, kétszeres, árpa és zabmennyiségeket a cséplés helyének községi elöljáróságánál (városokban a polgármesternél) bejelenteni. A bejelentést megtenni elsősorban a cséplőgép birtokosa és ha a cséplőgép bérbe van adva, a bérlő köteles. Ha a birtokos vagy bérlő a cséplőgépet nem maga kezeli, a gép kezelője a bejelentésre kötelezett. Az ugyanegy községben vézett cséplések eredményét a bejelentésre kötelezett köteles hetenkint és pedig minden vasárnap — ha pedig a cséplést az illető községben hétközben befejezte, a befejezést követő napon — a községi elöljáróságnál bejelenteni. A bejelentéseket a községi elöljáróságoknál kapható, egy hétre szóló bejelentőlapokon kell megtenni.

— **B) osztályu népfölkelők fölmentése és bevonulása.** Ismételten felmerült már az a kérdés, vajjon a tényleges katonai szolgálat alól való felmentésre javasolt B) alosztályu népfölkelők kötelesek-e a behivás napján bevonulni még az esetre is, ha a felmentési javaslatot nem intézték el a bevonulás napjáig? Tekintettel arra, hogy e kérdésre vonatkozóan a multban is nézeteltérés merült fel, Várady L. Árpád kalocsai érsek megkérte a vallás- és közoktatásügyi minisztériumot, hogy minden kétség eloszlatása végett ez ügyben adjon felvilágositást. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium válasza értelmében a katonai célra dolgozó s külön kijelölt gyáraknál és vállalatoknál, valamint közhatóságoknál, hivataloknál és intézeteknél (ideértve az állami felekezeti és községi intézeteket is) alkalmazott B) alosztályu népfölkelők, akiket elöljáró hatóságuk a népfölkelési tényleges szolgálat alól való felmentésre javasolt, a felmentési javaslat elintézéséig egyenlőre fölmentetteknek tekintendők s igy polgári alkalmaztatásukban megmaradhatnak. Ellenben a nem ily alkalmazásu népfölkelők, tekintet nélkül a rájuk vonatkozóan kiterjesztett fölmentési javaslatra, a megállapitott határnapon csapattestükhöz bevonulni tartoznak.

— **A bevonult állami és vármegyei alkalmazottak fizetése.** A hivatalos lap közölte a miniszterelnök rendeletét, amely a mozgositás folytán tényleges katonai szolgálatra bevonult állami és vármegyei tisztviselők, altisztek és szolgák fizetésének szabályozásáról már előbb kiadott két rendeletét kiegésziti. Az uj rendelet értelmében az előbbi intézkedések kiterjednek azokra a póttartalékosokra is, akik csak a mozgositás folytán vonultak be katonai szolgálatra. Amelyik alkalmazottnak törvényes szabályok alapján időközben emelkednék a fizetése, a magasabb fizetést ugyanattól az időponttól kell részére folyósitani, mintha nem teljesitene katonai szolgálatot. Amennyiben az ilyen tisztviselőnek, altisztnek vagy szolgának a járandósága az előbbi rendeletek értelmében le van szállitva, illetményeit ujból kell megállapitani és aszerint folyósitani. Ha a katonai szolgálatot teljesitő alkalmazottat időközben előléptették, a magasabb fizetést kapja. Ugyanilyen szabályok alá esik a magasabb összegü lakáspénz folyósitása is. A rendelet érvényes azokra nézve is, akik bevonulásuk előtt fizetéstelen állást töltöttek be, de hivatali esküt tettek és őket időközben fizetéssel egybekötött állásra nevezték ki. Ha valaki a katonai szolgálat alatt neveznek ki állami vagy vármegyei szolgálatra, csak a katonai szolgálat megszünése után kaphat fizetést. Abban az esetben, ha az állami vagy megyei tisztviselő, aki katonai szolgálatot teljesit, hadifogságba jut, illetményeit a katonai illetmények megszüntetése után következő elsejétől teljes összegükben kell folyósitani. Az olyan állami és vármegyei alkalmazott hozzátartozói, aki nem vonult be, de azért mégis az ellenség kezébe került, mint hadifogoly, vagy kezes, az 1912. évi 45. t.-c. értelmében ellátást kaphatnak.

— **Benzoline.** A cséplési idény beállával ajánljuk olvasóink szives figyelmébe a *Benzoline*-ről szóló s mai számunkban feltalálható hirdetésünket.

— **A hadügyminisztérium alapitványai.** A legutóbbi időben igen sok kérvény érkezett a hadügyminisztériumba, amelyek különböző alapitványokból támogatást kérnek. Persze, kérvény több van, mint alapitvány, ezért a hadügyminisztérium közli, hogy a kéréseket a következő sorrendben veszi figyelembe: 1. Tisztek vagy katonai hivatalnokok, akik hadi sebesülésük folytán polgárilag teljesen keresetképtelenek s illetékükön kivül más jövedelmük nincs. 2. Vagyontalan tiszti özvegyek, akiknek több kis gyermekük van. 3. Tiszti árvák, ha munkaképtelenek vagy még iskolakötelesek. 4. Nem a harcoló állományhoz tartozó tisztek és katonai hivatalnokok özvegyei és árvái. 5. Legénységi állománybeliek s ezek özvegyei és árvái. Ezzel kapcsolatba megemlitjük azt is, hogy a katonai rokkantak házába csak olyanokat vesznek fel, akik az ellenség előtt megvakultak vagy teljesen nyomorékká lettek.

— **Dohányfogyasztás a háborus évben.** A dohányjövedék középponti igazgatósága most készitette el kimutatását, amely az 1914. év folyamán elfüstölt dohánygyártmányokra vonatkozik. A kimutatás szerint különösen az olcsóbb faju dohánygyártmányok és cigarettadohány sokkal nagyobb mennyiségben fogyott el, mint az előző években. A belföldi általános forgalomban levő gyártmányokból a 1914. év folyamán 601,163.403 szivart adtak el, ezzel szemben 1913. évben 614,872.531 darabot, ugy, hogy az 1914. év folyamán 13,709.128 darabbal kevesebbet adtak el. A belföldi forgalomban lévő cigarettából 2,727,917.195 darabot adtak el 1914. évben, viszont 1913. évben csak 2.315,788.930 darabot, ugy, hogy 1914-ben 412,128.265 darabbal többet adtak el, mint az előző évben. Pipadohányból 1,334.923 kilogramot adtak el 1914-ben, viszont 1913-ban csak 1,131.648 kilogramot, ugy hogy ebben is a szaporodás 203.274 kilogram. Cigarettadohányból 769,249.345 csomagot adtak el 1914-ben, viszont 1913-ban csak 641,426.618 csomagot, ugy hogy a szaporodás 127,823.727 csomag. A belföldi különlegességi gyártmányokból 1914-ben 15,587.927 darab szivar fogyott, viszont 1913-ban 16,070.987 darab, ugy hogy ebben 482.060 darabnyi csökkenés mutatkozik. Szivarokból 45,367.820 darabot adtak el 1914-ben, 1913-ban viszont 49,752.193 darabot, ugy, hogy a csökkenés 4,483.373 darab. Pipadohányból és cigarettából 1914-ben 374.312 kilogramot adtak el, amivel szemben áll az 1913. év 332.061 kilogram fogyasztással. Részletezve az egyes gyártmányokat 1914. év folyamán legtöbbet füstöltek el a regáli média, a szenoritás, a trabukó, a británika, a kuba, a portorikó és a cigarilos szivarokból, továbbá a princeszász, a hölgy, a Duna-cigarettákból és végül a purzicsán és hercegovina dohányból. Legkevesebbet a koronás és ideales szivarokból, továbbá a koronasz és hunnia cigarettákból, továbbá a latakia dohányból.

Az uj termés forgalombahozatala.

A termés zárlata.

A közélelmezésnek és a közszükségletnek az 1915—16. gazdasági éven belül a jelen rendelet érvényességének megszüneséig leendő biztositása érdekében az 1915. évi buza-, rozs-, kétszeres-, árpa- és zabtermés árusitása és egyébként való forgalombahozatala csak a minisztérium rendelkezése értelmében és az általa megállapitott feltételek mellett történhetik. Evégből minden termelőnek emlitett termését a közélelmezés és a közszükséglet célszerű biztositása érdekében zár alá helyezik és a felől a termelő a jelen rendelet érvényességének ideje alatt csak a jelen rendeletben megszabott korlátok között rendelkezhetik.

A jelen rendelet vonatkozik azokra is, akik az 1915. évi termésből munkabér, aratórész vagy konvenció fejében kapnak a termelőtől buzát, rozsot, kétszerest, árpát vagy zabot. Ehhez képest a zár alá vétel az ily terményekre is kiterjed és birtokosuk azokkal szintén csak a jelen rendeletben megszabott korlátok között rendelkezhetik.

A termelő szükséglete.

A termelő zár alá vett termésének azt a részét, amelyet *saját házi és gazdasági* szükségletére magának megtarthat, erre a célra szabadon felhasználhatja. E szükséglet megállapitásánál csak a jövő 1916. évi *augusztus 15.* napjáig terjedő időt lehet számitásba venni. A *házi szükséglet* czimén fejenkint és hónaponkint a jelen rendeletben emlitett gabonanemüekből együttvéve *10 kilogramot* lehet csak számitásba venni és pedig azon személyek után, akik a termelő háztartásában rendszerint természetben ellátást élveznek. *Gazdasági szükséglet* czimén csak a természetben kiszolgáltatandó terménybeli járandóságok (alkalmazottak, cselédek, munkások munkabére, aratórésze, konvenciója), a vetőmag és az állatállomány szükséglete vehető számitásba. Ezen a czimen a termelőnek összes szükséglete is számitásba vehető.

Külön rendelet fogja meghatározni, hogy a termelő saját mezőgazdasági, szeszfőző és más üzemében a zár alá vett termésből mennyit dolgozhat föl.

A termelők eladása.

A zár alá vett termést a termelő adás-vétel utján vagy más módon csak olyanok részére idegenitheti el, akik a jelen rendelet értelmében terményeket vásárolni jogositva vannak. A termelő a zár alá vett terméssel egyébként nem rendelkezhetik, azt föl nem használhatja, el nem idegenitheti, sem azon másnak jogot nem engedhet.

Tilos a termelőnek a termés zár alá vett részét annak a törvényhatóságnak a területéről, ahol a gazdasága van, elszállitani. Más törvényhatóság területén levő gazdaságába azonban termményeit a termelő *elraktározás* vagy a jelen rendelet szerint megengedett felhasználás végett hatósági engedelemmel elszállithatja. Az I. §. 3. bekezdésében emlitett személyek a munkabér, aratórész vagy konvenció fejében kapott termményeket állandó lakásuk helyére akkor is elszállithatják, ha ez a hely annak a törvényhatóságnak a területén kivül fekszik, ahol a termény termett.

Eladás végrehajtással.

A zár alá vétel a termményeknek *végrehajtás utján* való lefoglalását nem akadályozza. A lefoglalt termményeket végrehajtás utján él is szabad adni, ha azoknak a közélelmezés vagy a közszükséglet céljára való megszerzése iránt a foglalástól számitott 30 nap alatt intézkedés nem történik. A foglalásról evégből a kiküldött (végrehajtó) a külön rendeletben kijelölendő hatóságot vagy szervezetet értesiteni köteles.

A fogyasztók vásárlása.

Aki maga sem termelő vagy akinek saját házi és gazdasági szükségletét saját termése nem fedezi, az 1915. évi *szeptember 15-ig* jogositva van saját házi és gazdasági szükségletére annak a törvényhatóságnak a területén, ahol állandó lakása vagy gazdasága van, akár *elővétel*, akár készáruvétel utján bármily termelőtől gabonát vásárolni. A kereskedelemügyi miniszter a földmivelésügyi miniszterrel egyetértve, a vásárlásra megszabott határidőt egyes törvényhatóságokra nézve indokolt esetben meghosszabbithatja. E szükséglet megállapitásánál csak az 1916. évi augusztus 15. napjáig terjedő időt lehet számitásba venni.

Házi szükséglet czimén a mezőgazdasággal vagy más őstermeléssel foglalkozó fogyasztó a jelen rendeletben emlitett gabonanemüekből együttvéve cak *18 kilogrammot*, más fogyasztó csak *10 kilogrammot* vehet fejenkint és havonkint számitásba azon személyek után, akik a fél háztartásában rendszerint ellátást élveznek.

Gazdasági szükséglet czimén csak a fél vállalatában alkalmazottak terménybeli járandósága és a vállalat folytatására szolgáló igavonó állatok eltartására szükséges mennyiség vehető számitásba. A fél vállalatában való földolgozásra szánt és az állathizlalásra szükséges mennyiség a jelen §. nézőpontjából gazdasági szükségletnek nem tekinthető. Az ily szükséglet beszerzésére külön szabályzat az irányadó. Megokolt esetben a kereskedelemügyi, földmivelésügyi és a belügyminiszter fölhatalmazást adhat a törvényhatóság első tisztviselőjének arra, hogy a termelőtől való vásárlást a törvényhatóság területén hátósági vásárló igazolványhoz köthesse és a vásárló igazolványok kellékeit, kiállitásuk és kezelésük részleteit szabályozhassa.

Törvényhatóságok és városok vásárlása.

A közélelmezés biztositása céljából a vármegyei és városi törvényhatóságnak, rendezett tanácsu városoknak, nagyobb ipari telepeknek, közlekedő- és egyéb vállalatoknak, fogyasztó-szövetkezeteknek, menedékhelyeknek, internátusoknak, kórházaknak, gyógyitó-, büntető- és javitónevelő- és egyéb közintézeteknek megengedhetik, hogy a megjelölt termelő területen az 1915. évi szeptember 15. napjáig, esetleg megállapitandó későbbi határnapig megbizottak által, a termelőktől elővétel vagy készáruvétel utján annyi buzát, rozsot, kétszerest, árpát és zabot vásárolhassanak, mint amennyi terményre az ellátandó személyek élelmezésére a jövő 1916. évi augusztus 15. napjáig előreláthatóan szükségük lesz. Az ilyképp fedezendő szükséglet mennyiséget a belügyminszter állapitja meg. Ha törvényhatósági vagy rendezett tanácsu város kapott ilyen vásárlásra engedelmet, a város lakóinak készletvásárló joga megszüntethető.

A földmivelésügyi miniszter gazdasági egyesületeknek megengedheti, hogy az általa megjelölt területen saját tagjaik részére megbizás alapján közvetlenül a termelőtől vetőmagot vásárolhassanak.

Gabonavásárló központ.

Azoknak a gabonamennyiségeknek megszerzéséről, amelyekre közérdekből vagy kivitel céljára egyébként szükség van, a kereskedelemügyi miniszter gondoskodik. A szükséges gabonamennyiség megvásárlásával és szállításával elsősorban nyilvános számadásra kötelezett azt a társaságot fogják megbizni, amely a jelzett célra alakul.

E társaságnak az állam, törvényhatóságok, rendezett tanácsu városok, szövetkezetek, gazdák, mezőgazdasági vállalatok, gabonakereskedők, gabonakereskedéssel iparszerűen foglalkozó vállalatok, malom- és más ipari vállalatok a részvényesei.

Az alaptőke felét az állam maga jegyzi. A társaság alapszabályai kimondják, hogy az igazgatóság elnökét és tagjait a miniszterium nevezi ki.

A társaság azoknak a termelőknek, akiknek termését lekötötte, előleget nyujt, olyképpen, hogy a kölcsönök és előlegek kamatlába legföljebb $1^1/_2$ százalékkal haladja meg az Osztrák és magyar bank mindenkori váltóleszámitoló kamatlábát.

A társaság a minisztérium által megállapitandó időn belül fölszámolni tartozik.

Az évi osztalék a befizetett részvénytőke ötszázalékát nem haladhatja meg.

A fölszámolás befejeztével a társaság terheinek fedezése és a befizetett alaptőkének visszafizetése, valamint a befizetett alaptőke összeg után a tényleges befizetésektől a visszafizetésig folyó — a kifizetett osztalékok által nem fedezett — évi ötszázalék kamat megtéritése után fönmaradó fölösleg a minisztérium által megjelölendő közcélokra lesz forditandó.

A kormány gondoskodni fog arról, hogy a termelő készlete, amely nála raktáron van, megvétessék és a kormány által meghatározandó időpontban tényleg átvétessék.

Azt, hogy ipari szeszfőzésre, sörfőzésre és malátagyártásra, valamint más ipari földolgozásra és mezőgazdasággal kapcsolatban nem lévő állattartásra az 1915. évi termésből mily mennyiséget lehet vásárolni és földolgozni, külön rendelet fogja megállapitani.

A gabonaár.

A jelen rendelet alapján eladott termények ért nem köthető ki magasabb vételár annál, amely a szállitás idejében érvényben álló hatósági árnak a termény minősége szerint megfelel. Ezzel ellenkező megállapodás az ártöbblet tekintetében hatálytalan.

A jelen rendelet ellenére történt gabonabeszerzés hatóságilag nyomoztatni fog és a hatóságnál bárki följelentheti. A rendőri büntető eljárás során elkobzandó készlet értékének *egy ötöde a följelentőt* illeti; többi része a felmerült költségeknek levonásával a rokkant katonák alapja javára fordittatik.

A *vámküldföldről* behozott buza-, rozs-, kétszeres-, árpa- és zabkészletek forgalombahozatalára és a behozott készletek elárusitására a kereskedelemügy miniszter esetről-esetre külön ad engedelmet.

A háboru krónikája.

Junius 20. A galiciai nagy csatában diadalmasan küzdenek hősies csapataink. Rohammal egyik orosz védelmi állást a másik után foglalják el. Az északi fronton egyre előbbre haladunk. Pflanzer hadserege több nagy támadást véresen visszavert.

Az Isonzónál és a karintiai határon az olaszok folytonos kudarcuk után pihennek. A tiroli határterületen az olaszok támadását derék katonáink ismét visszaverték.

Junius 21. A magierov-grodeki csatában a szövetséges hadsereg ujabb teljes győzelmet aratott. Az erőditésekkel harcképessé vált nagy orosz sereg az egész arcvonalon megingott. Az oroszok visszavonulnak Ravaruszka és Zolkiev felé. A Böhm-Ermolli hadsereg a lembergi uton benyomult az ellenség főállásába. Az egész csatavonalon, Lemberg felé és a várostól északra és délre üldözzük a

visszavonuló ellenséget. Sok ezer fogoly és sok hadianyag jutott a kezünkbe.

Az Isonzó-vonalon ismét nyugalom van. Az ellenséges tüzérség a karintiai határon eredménytelenül tüzelt. A Fassa-völgytől keletre visszavert támadásokban jelentékeny veszteség érte az ellenséget.

A Labassée-csatornánál a németek több támadást visszavertek. Két ellenséges repülőgépet lelőttek.

Junius 22. A szövetséges csapatok Lemberg közelébe érkeztek. A Lemberg körül álló orosz erőket csapataink mindenütt támadják. A Pflanzerhadsereg csapatai az ellenség igen sulyos veszteségével mindenütt visszaverik az orosz támadást. Mackensen hadseregei két nap alatt 9500 oroszt fogtak el, 8 ágyut és 26 géppuskát zsákmányoltak. Az orosz vereséget a munició-hiány okozta.

Csapataink Plavánál ismét visszavertek két olasz támadást. A Krntól északnyugatra a debreceni honvédgyalogezred kitüntette magát az ellenség visszaverésében. A karintiai határon sikertelenül támad az ellenség. A barii és brindisii állomásokat tengerészeti röpülőgépeink ismét bombázták.

A franciák elkeseredetten folytatják támadásaikat. A német csapatok vitézül állják a rohamokat, amelyeket az ellenség nagy veszteségével visszavernek. Az Argonnok nyugati szélén nagysikerü támadást végeztek a német csapatok.

Junius 23. Német csapatok Kuiikovtól nyugatra az ellenség igen sulyos veszteségével visszaverték az orosz ellentámadásokat. A Pflanzerhadsereg tegnap is visszaverte az oroszok támadását. Az ellenséget nagy veszteség érte. Mackensen serege junius 12. óta 237 tisztet, 58 800 fönyi legénységet fogott el és 9 ágyut, 136 géppuskát zsákmányolt.

Lemberget elfoglaltuk.

Junius 24. Az oroszok sulyos veszteséggel vonultak vissza Lemberg elfoglalása után. Csapataink üldözés közben a Lembergtől keletre és északkeletre emelkedő magaslatokra nyomultak előre. Az oroszok Zolkievnél és Ravaruszkától keletre is visszavonulnak. Megkezdődött az ellenség visszavonulása a Szan és a Visztula közt, valamint a kielcei hegyvidéken is. A szövetséges csapatok mindenütt üldözik a visszavonulókat.

Junius 25. Vitéz katonáink elfoglalták a felső Dnyeszter mentén Mikolajovot és Zydacovot. A szövetséges csapatok több helyen előrenyomultak a Dnyeszter északi partjára. A Visztulától északra visszaverték csapataink az orosz utóvédeket. Ostroviecet és Szandomierzet elfoglalták csapataink.

A karintiai határon ismét kudarc érte az ellenséget. Katonáink visszaverték erős olasz csapatok támadását. Az Isonzó mentén heves az ágyuharc. A Gradiska és Monfalkone mellett megkisérelt ellenséges támadások meghiusultak.

A Pyreneusok körül.

— Irta: **Zsigmond János.** — 30

Néhány üzletet kivéve valamennyi kegytárgyak és emlékek árusításával foglalkozik. Megtalálja itt mindenki a vagyoni állapotának és izlésének megfelelő emléktárgyakat. Utcák hosszat egymást érik ezek az üzletek, melyeknek mindegyikében a legdusabb választékban találjuk a legkülönbözőbb emléktárgyakat. Apró érmek minden elképzelhető kiállitásban ábrázolják a lourdesi Barlangot és az abban történt jelenéseket. Mindegyiknek alapgondolata ez, de kivitel terén a lehető legnagyobb változatosságot találjuk. Az ékszerüzletek egész sorában csupa lourdesi vonatkozásu medaillonok és minden lehető emlékek a legalacsonyabb ártól föl a legmagasabb áru drágakövekkel kirakott emlékekig minden kapható. Nem is megy el innét senki anélkül, hogy bármi legcsekélyebb emléket vagy emlékeket ne vinne magával. Ha mást nem, olcsón megszerezheti a lourdesi vonatkozásu apró képecskék egész sorát, melyek mindegyike izléses kiállitásban emlékül szolgálhat hozzátartozói számára. Ennek megfelelő tömegben kerülnek eladásra a rózsafüzérek is. Ezek is Lourdes üzleti életének egyik fontos cikkét képezik. Változatosság és árak terén itt is a lehető legnagyobb különbségeket találjuk. Mindenki megtalálhatja a magának vagy hozzátartozóinak valót.

Ez a nagy berendezkedés üzleti téren mutatja, hogy Lourdes nemcsak országos kegyhely, hanem kiterjed az egész katholikus világra. Hozzá ezen a téren csak Róma hasonlitható.

Lourdes nemzetközi kegyhely.

Róma is ugy középpontja a katholikus világnak a pápaság révén, mint Lourdes az lett a jelenések és a Boldogságos Szüz kultusza révén. Minden más kegyhelye a keresztény világnak csak nemzeti jelentőségü, csak egy nemzet körén belül van meg a hirneve és vonzóereje. A lengyelek Czenstochowaja, ahova a bukott lengyel nemzet fiai hazafiui bánatukat járnak kisirni, minden szépsége és vonzóereje mellett is csak lengyel kegyhely marad, ahol első sorban csakis a lengyelek tudnak fölmelegedni. Igy vagyunk az oroszországi Kijevvel és Moszkvával is. A keleti egyházhoz tartozó népek sem tudnak mind fölmelegedni Kijev és Moszkva emlékeinek a hatása alatt. Ezek mindketten csak orosz kegyhelyek, csak az oroszokra birnak olyan nemzeti és vallásos vonatkozásu hatással, mely őket nemzeti és egyuttal vallási kegyhelyekké teszi.

Ezekkel ellentétben Lourdesnak nincsen nemzeti vonatkozásu jelentősége. Nemzetközi katholikus kegyhely ez, ahol a katholicizmus általános keresztény jellege domborodik ki. Itt minden nemzet fia, ha katholikus, megtalálja egyformán a maga vallásának egyik sarkalatos törvényét és szokását: a Boldogságos Szüz kultuszát minden külön nemzeti vonatkozás nélkül. Ez teszi Lourdest általános jelentőségü kegyhellyé, ezért látjuk ide zarándokolni évenként az egész katholikus világ fiait és leányait. A franciákat kétszeresen érdekli mindamellett is a kegyhely, mert végre is francia földön van az, a kis Bernadette francia leány volt. Nekik tehát nemzeti szempontból is kegyeletet érdemlő hely marad Lourdes. Ennek kifejezést is adnak nem egy tekintetben. Rányomták a francia bélyeget azzal is, hogy kizárólag francia föliratokat alkalmaznak mindenütt: barlangnál, templomokban, fürdőknél egyaránt. A forgalomba hozott százféle emléktárgyak és kegytárgyak kivétel nélkül csakis francia föliratokkal vannak ellátva. Az apró képek millióinak föliratai és a rajtuk olvasható imádságok egyedül csak francia nyelven olvashatók. Ennél mindenesetre megfelelőbb volna, ha alkalmazkodnának a különböző nemzetek nyelvéhez is és megtalálhatná ott minden nemzetbeli a maga nyelvén mindazt, amire szüksége van. Ez különben Franciaországban általános szokás. Ott semmiféle más nyelv nem használatos se szóban, se irásban a francián kivül. E szerint Lourdesban is csak az történik ezen a téren, ami egész Franciaországban megvan. Kivételt semmi téren, még itt sem tesznek s ez mentségükre is szolgálhat.

Ezzel éppen nincsen megsértve Lourdesnak nemzetközi jellege, mert minden zarándok egyforma elbánásban részesül. Mindenkinek — főleg ha gyógyulás céljából keresi fel a kegyhelyet — egyformán szolgálatára állanak ingyen, önzetlenül és a legmesszebb menő támogatásban részesitik. A Barlangnál alkalmazott szószék a nemzetközi jellegnek legfőbb kidomboritója: onnét minden európai nyelven elhangzanak az egyházi beszédek, a zarándokok százai, ezerei a maguk hazai nyelvén énekelhetnek és végezhetik saját nyelvükön hangosan közös imáikat. Igy is elütő nyelveik mellett egy közös érzelmet, egy közös gondolatot fejeznek ki egyenként ugy, mint összesen.

Ez adja meg Lourdesnak általános katholikus nemzetközi jellegét. Ez a bélyeg tartósabb és erősebb, mint a francia nemzeti bélyeg, mely csak a külsőségekben nyilvánul meg, mig az előbbi bent honol a szivek mélyén és közös érzésekben és gondolatokban sokkal erősebb alappal bir, mint a külsőségekben megnyilvánuló francia nemzeti jelleg.

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Pilcsik Ilona fia Pál István r. kath. — Jankovits Ferenc és Mazurek Berta leánya Berta Julianna r. kath. — Götz Gyula és Nagy Julianna fia László Béla r. kath. — Schuszter Mária leánya Mária r. kath. — Hock József és Vencl Erzsébet fia Pál Antal r. kath. — Nagy Lajos és Szanyi Anna fia Lajos r. kath. — Molzer János és Wéber Katalin leánya Katalin Mária r. kath. — Schmid József és Jáni Terézia leánya Margit r. kath. — Pataki János és Pozsgai Mária leánya Margit Anna r. kath.

Halálozás.

Csányi János r. kath. 4 hónapos. — Csertán János postakocsis r. kath. 59 éves. — Pilcsik Pál István r. kath. 7 napos. — Bott György ref. 14 hónapos. — Stumpfhauzer Julianna szegényházi tag r. kath. 20 éves. — Jófejü Józsefné Schlägel Hermin r. kath. 24 éves. — Serfőző Angyalka r. kath. 2 hónapos. — Györe Róza háztartásbeli r. kath. 20 éves — Mum János r. kath. 4 éves.

Házasság.

Polgár István szabósegéd r. kath. és Desenszki Erzsébet r. kath.

Fogászati műterem
Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Iater-urbán

Wellner Gyula
régi jóhirü fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.
Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.
A szájpadlás nélküli műfogak speciális készitője.
Számtalan elismerő levél.
Tanitóknak kedvezmény.

Eladó egy jó karban levő **kávépörkölő,** egyszerre 5 kilogrammot pörköl, 40 koronáért, — és egy egészen uj **kerti lámpa,** tölgyfa oszloppal, vendéglőkerthelyiség részére alkalmas, 30 koronáért. Bővebbet **BAKOS-cégnél** Veszprémben, Főtér.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság
veszprémi főügynöksége
elfogad **tüz-, jég-, betörési, baleset, szavatossági, élet- és járadék-biztositásokat.**
A társaság a legrégibb és legnagyobb magyar biztositó intézet; — biztositéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s igy minden tekintetben a legnagyobb biztonságot nyujtják.
Irodai helyiség: **Szabadi-utca 3. sz.** földszint. Képviseli: **SULY LÁSZLÓ.**

A cséplési idényhez rendkivül fontos.
Benzoline
az uj hajtóerő motorüzemhez
a benzint teljes értékében pótolja.
Minden mennyiségben katonai engedély és pénzügyöri ellenőrzés nélkül azonnal szállitható.
Felvilágositást ad:
M. Elfer cég
WIEN, I., Krugerstrasse 3.

Ki tudja meddig tart a háboru?
Éppen azért
mindenkinek érdeke
hogy
cikkeit
ott szerezze be, ahol a legjobbat legolcsóbban kapja. Női fehérneműeket és férfi ingeket, lábravalókat legcélszerübb
Rádynál venni,
ahol a nagy készlet lehetővé teszi az olcsó és kényelemszerinti kiszolgálást. — Divatos retikülökből és pénztárcákból
állandóan
szintén nagy választékot találunk, ugyszintén kalapokban, gallérokban és divatnyakkendőkben olyan készlet van, hogy bármilyen kényes ízlést kitudunk elégiteni.

Rádi István és Tsa
Veszprém.

HIRDETÉSEK
felvétetnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC
orgona- és harmoniumkészitő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen uj orgonák épitését a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakitását és hangolását jutányos árban számitom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készitek. ZONGORÁK javitását és hangolását ugy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközlök.

Bakos Kálmán
füszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.
ásványvíz nagy raktára!
Ajánlom **friss töltésü ásvány- és gyógyvíz nagyraktáramat.**
Az összes bel- és külföldi ásványvíz és gyógyvizek állandóan raktáramon vannak. Főraktára:
a szt. Lukács Kristály víznek,
rendkivüli kedvelt szénsavas borviz
eredeti porcelándugós üvegekben

2 lit.	1 6/10 lit.	1 lit.	1/2 lit.
64 fill.	56 fill.	48 fill.	30 fill.

Főraktára: **Salvator lith** savanyúvíznek, **Mohai Ágnes, Giesshübli, Csízi, Petánci, Calsbadi, Marienbadi, Preblaui, — Bikszádi, Borszéki, Guber, Parádi, Halli** stb. stb. vizeknek.
KESERŰVIZEK.
A vizeket vidékre szállitva a csomagolás önköltségen lesz felszámitva. Nagyobb vételnél engedmény, ismételadóknak előnyár.
Az összes füszer-, csemege- ásványvíz- és háztartási cikkekről a nagy árjegyzék bárkinek megküldetik.

Alapittatott 1894-ben — Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készit a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

a legegyszerübbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő
KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT
ugymint: rüpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetmények, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyzék, meghivók, eljegyzési és eskütési tudositások, számlák, cimkék, stb. stb., jutányos árakon számitva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle
HIVATALOS NYOMTATVÁNYT
melyek tetszés szerint füzve vagy bekötve szállittatnak. Hivatalos levélpapirok és boritékok, okmányboritékok mindenféle alakban és szinben. Egy és négyvonalas csinos vizsgalapok, tetszésszerinti mennyiségben. — Kaphatók a legjobb minőségü fehér irodai, ugyszintén fogalmazópapirok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61 **Veszprémben** Telefon 61

Veszprém, Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában. Kiadótulajdonos a Veszprém-Egyházmegyei Könyvnyomda.